

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ JUDr. A. B.**, bývajúceho v L. a **2/ E. B.**, bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. A. B., advokátom v B., proti žalovaným **1/ J. P.**, bývajúcej v D., **2/ R. N.**, bývajúceho v S., **3/ M. T.**, bývajúcej v S., **4/ T. N.**, bývajúceho v M., **5/ A. M.**, bývajúcej vo V., a **6/ M. K.**, bývajúcej vo V., o **určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 7C 83/2008, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. septembra 2009, sp. zn. 10Co 229/2009, takto

r o z h o d o l:

Dovolanie žalobcov **o d m i e t a**.

Žalovaným 1/ až 6/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Senica (súd prvého stupňa) rozsudkom z 1. apríla 2009 č. k. 7C 83/2008-45 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali určenia, že spoluvlastnícky podiel 1/12-iny z pozemku v kat. úz. L. s parc. č. E-KN X - trvalé trávnaté porasty o výmere X m², zapísaný pod B2 na LV č. X vedenom Správou katastra Senica., nenadobudla žalovaná 1/ vydržaním a že tento podiel patrí do dedičstva po pôvodnej pozemkovoknižnej vlastníčke M. K., rod. H., ktorá je evidovaná v pozemkovoknižnej vložke č. X pre kat. úz. L pod zápisom č. B2/e. Žalovaným 1/ až 6/ náhradu trov konania nepriznal. Zamietnutie žaloby odôvodnil nepreukázaním existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov 1/ a 2/ na tejto určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p., t.j. ako na určení, že žalovaná 1/ nenadobudla predmetný spoluvlastnícky podiel vydržaním (negatívnom určovacom petite), tak aj na určení, že tento spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po pôvodnej pozemkovoknižnej vlastníčke M. K., rod. H., ktorá je evidovaná v pozemkovoknižnej vložke č. X pre kat. úz. L. pod

zápisom č. B2/e (pozitívnom určovacom petite). Tento svoj záver odôvodnil tým, že výrok rozsudku podľa prvej časti petitu formulovaného negatívne by nebol spôsobilý odstrániť právnu neistotu žalobcov, nakoľko by presne neurčil, kto je spoluvlastníkom a mohol by spôsobiť problémy pri zápise do katastra nehnuteľností; absenciu naliehavého právneho záujmu vo vzťahu k druhej časti petitu žaloby vyvodil z nedostatku aktívnej legitimácie žalobcov, pretože neprichádzali do úvahy ako dedičia po nebohej M. K.. Zároveň s poukazom na vykonané dokazovanie uviedol, že žalobcovia, ktorí sú spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti a sú v súdnom konaní o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva a teda je pre nich právne významné, kto sú ďalší spoluvlastníci predmetnej nehnuteľnosti, s ktorými majú vykonávať svoje práva a povinnosti v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že žalovaná 1/ nenadobudla predmetný spoluvlastnícky podiel vydržaním (§ 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka) a nepreukázali ani existenciu zastieranej kúpnej zmluvy medzi žalovanou 1/ a žalovanými 2/ až 6/. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešným žalovaným 1/ až 6/ náhradu trov konania nepriznal, nakoľko ju nežiadali.

Na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom z 29. septembra 2009 sp. zn. 10Co 229/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi obsiahnutými v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa a v podrobnostiach naň odkázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré naliehavý právny záujem žalobcov 1/ a 2/ na požadovanom určení nebol daný. V tejto spojitosti okrem iného poukázal aj na to, že na právnom postavení žalobcov by sa bez ohľadu na výsledok konania o ich určovacej žalobe nič nezmenilo, nakoľko nemôže dôjsť k zmene veľkosti ich spoluvlastníckeho podielu, ale mohlo by dôjsť len k zmene v osobe ďalšieho spoluvlastníka, prípadne k zmene spoluvlastníckych podielov ďalších spoluvlastníkov. Náhradu trov odvolacieho konania žalovaným 1/ až 6/ nepriznal, pretože si ju neuplatnili (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.).

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie. Navrhli rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietali, že odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku síce formálne stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, avšak uviedol aj vlastné dôvody neprípustnosti žaloby (napr. neprípustnosť formulácie petitu, že nehnuteľnosť

patrí do dedičstva) odlišné od tých, pre ktoré bola žaloba zamietnutá súdom prvého stupňa. Keďže odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania a bez toho, aby umožnil žalobcom vyjadriť sa k novému právnomu posúdeniu veci, odňal im možnosť namietat správnosť svojho právneho názoru na inštančne vyššom súde, čím porušil zásadu dvojinštančnosti súdneho konania. Dovolatelia taktiež namietali, že súdy obidvoch stupňov nereagovali na ich argumentáciu týkajúcu sa rozhodujúcej otázky sporu (či môže mať podielový spoluvlastník vo všeobecnosti, aj v konkrétnom prípade, naliehavý právny záujem a vecnú legitimáciu na určení vlastníctva vo vzťahu k inému spoluvlastníckemu podielu na tej istej, t.j. spoločnej veci) a odvolací súd ani na tvrdenie, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa nemali oporu vo vykonanom dokazovaní, v dôsledku čoho považovali rozhodnutia prvostupňového aj odvolacieho súdu za nepreskúmateľné. Na základe uvedených skutočností mali dovolatelia za to, že v prejednávanej veci im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žiaden zo žalovaných sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania – žalobcovia 1/ a 2/ (§ 240 ods. 1 O.s.p.), žalobca 1/ s právnickým vzdelaním a žalobkyňa 2/ zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania má dovolanie osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovoláním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti

v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom vymedzení zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania; dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré má procesnú formu rozsudku. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania

nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcov 1/ a 2/ z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Existencia ani jednej z uvedených väd však dovolacím súdom v konaní zistená nebola.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či v dôsledku postupu súdov obidvoch stupňov nebola žalobcom 1/ a 2/ odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver neodročovaného pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Pokiaľ dovolatelia vytýkali odvolaciemu súdu porušenie zásady dvojinštančnosti konania v dôsledku toho, že im neumožnil vyjadriť sa k „novým“ dôvodom, na základe ktorých odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby, táto ich námietka neobstojí.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd v prejednávanej veci postupoval v súlade s citovaným ustanovením, keď sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, na ktoré v podrobnostiach vo svojom odôvodnení odkázal. Vychádzal pritom zo záveru, že súd prvého stupňa zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, ktorého preukázanie v prejednávanej veci považoval rovnako ako súd prvého stupňa za rozhodujúce. Odvolací súd už len na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení nebol daný (vzhľadom na neprípustnosť dovolania podľa § 238 O.s.p. sa odvolací súd ich správnosťou nezaoberal). Odvolací súd poukázal na to, že požadované určenie má len povahu predbežnej otázky zistenia okruhu spoluvlastníkov vo vzťahu k súčasne prebiehajúcemu konaniu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. K druhej časti petitu určovacej žaloby podotkol, že táto otázka sa bude riešiť v dedičskom konaní a v sporovom konaní sa možno domáhať len určenia, že dotknutej osobe patril spoluvlastnícky podiel ku dňu jej smrti. Podľa názoru odvolacieho súdu by sa bez ohľadu na výsledok konania o určovacej žalobe na právnom postavení žalobcov nič nezmenilo, pretože nemôže dôjsť k zmene veľkosti ich spoluvlastníckeho podielu, ale len k zmene v osobe ďalšieho spoluvlastníka, prípadne k zmene spoluvlastníckych podielov ďalších spoluvlastníkov.

Odvolací súd, ktorý sa v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa v princípe mohol obmedziť len na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII), v tomto prípade na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (výroku) teda realizoval (naplnil) zákonodarcom poskytnutú možnosť uviesť podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ďalšie dôvody; týmto postupom nespochybnil správnosť právneho záveru súdu

prvého stupňa o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení. Uvedený postup odvolacieho súdu nemohol mať preto za následok porušenie zásady dvojinštančnosti konania, resp. znamenať prijatie prekvapivého rozhodnutia.

Dovolatelia taktiež vytýkali nepreskúmateľnosť rozhodnutí nižších súdov v časti posúdenia rozhodujúcej otázky sporu (či môže mať podielový spoluvlastník vo všeobecnosti, aj v konkrétnom prípade, naliehavý právny záujem a vecnú legitimáciu na určení vlastníctva vo vzťahu k inému spoluvlastníckemu podielu na tej istej, t.j. spoločnej veci) a odvolaciemu súdu i nedostatok odôvodnenia vo vzťahu k uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Dovolací súd je toho názoru, že súd prvého stupňa ako aj odvolací súd svoje rozhodnutia vo veci samej dostatočne odôvodnili. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku stručne opísal, čoho sa žalobcovia domáhali a z akých dôvodov, priebeh dokazovania, skutkový stav, ktorý zistil z vykonaných dôkazov i právne normy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec. Svoje právne závery súd prvého stupňa primerane vysvetlil (ich správnosťou sa dovolací súd nezaoberal) – žalobu zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.) a ako poukazujú dovolatelia, zaoberal sa (nadbytočne) i meritom veci, keď skonštatoval, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, lebo nepreukázali, že žalovaná 1/ nenadobudla spoluvlastnícky podiel vydržaním a ani existenciu zastieranej kúpnej zmluvy medzi žalovanou 1/ a žalovanými 2/ až 6/. Svoj záver o absencii naliehavého právneho záujmu žalobcov súd dostatočným spôsobom vysvetlil. Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku stotožnil s jeho skutkovými a právnymi závermi (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a uviedol i ďalšie dôvody podporujúce záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov. Otázku, či môže mať spoluvlastník naliehavý právny záujem na určení vlastníctva k podielu iného spoluvlastníka na spoločnej veci, nepovažoval odvolací súd za otázku zásadného právneho významu (preto nevyslovil prípustnosť dovolania proti svojmu rozhodnutiu), uvedúc svoj názor, že o existencii naliehavého právneho záujmu by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by rozhodnutie súdu mohlo mať vplyv na veľkosť spoluvlastníckeho podielu žalobcov, pričom naliehavý právny záujem nie je možné vyvodiť z toho, že dôjde k zmene veľkosti spoluvlastníckeho podielu iného spoluvlastníka, prípadne k zmene v osobe iného spoluvlastníka. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením dovolateľov, že súdy nedostatočne odôvodnili absenciu ich naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení; túto otázku súdy primeraným spôsobom rozobrali v odôvodneniach svojich rozhodnutí a odvolací súd – ako bolo uvedené – dal na žalobcami nastoľovanú otázku nielen v konkrétnej, ale aj vo všeobecnej rovine celkom jasnú odpoveď, t.j. zodpovedal ju.

Základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c/ O. s. p. , ktorá je svojou povahou žalobou preventívnou (ani v minulosti k určovacej žalobe nebol iný prístup; v podrobnostiach porovnaj napr. odôvodnenie v R 61/2007), je totiž *e x i s t e n c i a naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení*. Rozumie sa tým právny záujem žalobcu. Nepostačuje len jeho tvrdenie o takomto záujme. Právny záujem žalobcu musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný,

t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre žalobcu to znamená nielen nevyhnutnosť tvrdiť, ale aj dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť.

Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu (z tohto samotného dôvodu). Súd teda najprv musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, aby vôbec mohol pristúpiť k posudzovaniu (skúmaniu) merita veci. Inak (ak má za nepreukázanú existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p.) *bez skúmania vecnej stránky návrhu* musí žalobný návrh zamietnuť (ako neprípustný). Či tento záujem jestvuje, skúma súd ex offio, t. j. z úradnej povinnosti, platí to ako pre súd prvého stupňa, tak aj pre súd odvolací.

Vzhľadom na záver odvolacieho súdu o absencii naliehavého právneho záujmu žalobcov nebolo potrebné, aby v odôvodnení reagoval na tvrdenia žalobcov o nedostatočnom zistení skutkového stavu v merite veci prvostupňovým súdom.

Možno teda zhrnúť, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalobcov.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalovaným nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie tejto povinnosti (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

**JUDr. Milan D e á k, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť hotovenia:

Hrčková Marta